

RO

RO

RO



COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 12.11.2010  
COM(2010) 667 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,  
BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL  
EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR**

**Al unsprezecelea raport privind pregătirile practice în vederea extinderii zonei euro**

{SEC(2010) 1373}

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,  
BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL  
EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR**

**Al unsprezecelea raport privind pregătirile practice în vederea extinderii zonei euro**

**1. INTRODUCERE**

La 13 iulie 2010, Consiliul a decis că Estonia îndeplinește condițiile necesare pentru adoptarea euro<sup>1</sup>. Estonia va adera așadar la zona euro la 1 ianuarie 2011, iar numărul statelor membre care au adoptat moneda unică va crește astfel la șaptesprezece. Rata de conversie dintre coroana estonă și euro a fost stabilită în mod irevocabil la 15,6466 coroane estone pentru un euro<sup>2</sup>.

Pregătirile practice pentru trecerea la moneda euro au intrat deja în faza finală. Raportul de față evaluează stadiul actual al pregătirilor practice desfășurate de Estonia în vederea introducerii euro, referindu-se mai exact la pregătirile pentru introducerea în economie a numerarului în euro, la măsurile de protecție a consumatorilor în perioada de trecere la noua monedă - cum ar fi, de exemplu, acordul care vizează o politică corectă a prețurilor - și campania de comunicare aferentă. Raportul oferă în același timp o scurtă sinteză a rezultatelor ultimului sondaj de opinie cu privire la percepția opiniei publice față de euro în cele opt state din Europa Centrală și de Est care nu au adoptat încă moneda unică (inclusiv Estonia).

Documentul de lucru al serviciilor Comisiei anexat oferă detalii cu privire la pregătirea introducerii monedei euro în celelalte state membre ale UE care nu au adoptat încă moneda unică și nu beneficiază de derogare.

**2. SITUAȚIA PREGĂTIRILOR PENTRU TRECEREA LA MONEDA EURO ÎN ESTONIA**

La 14 octombrie 2010, Estonia a adoptat cea de-a noua versiune a planului său de adoptare a monedei euro. În comparație cu versiunea anterioară din aprilie 2010, noua versiune a fost considerabil actualizată, astfel că în prezent include următoarele noi elemente:

- Participarea unui număr de aproximativ 180 de oficii poștale din Estonia la operațiunea de furnizare de numerar în euro și de retragere a coroanei estone;
- Furnizarea către public a 600 000 de minipachete conținând monede euro, începând cu 1 decembrie 2010;

---

<sup>1</sup> Decizia 2010/416/UE a Consiliului din 13 iulie 2010 în temeiul articolului 140 alineatul (2) din tratat privind adoptarea de către Estonia a monedei euro la 1 ianuarie 2011, JO L 196, 28.7.2010, p. 24.

<sup>2</sup> Regulamentul (UE) nr. 671/2010 al Consiliului din 13 iulie 2010 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2866/98 în ceea ce privește rata de conversie a monedei euro pentru Estonia, JO L 196, 28.7.2010, p. 4.

- Utilizarea bancnotelor de 20 de euro în bancomate (ATM) în perioada de dublă circulație pentru a reduce numărul bancnotelor de 50 de euro distribuite de ATM-uri și a-i ajuta astfel pe comercianți să dea restul numai în euro;
- Un plan și o descriere mai detaliate a acțiunilor de formare profesională pe tema numerarului în euro pentru persoanele care lucrează cu numerar.

Secțiunile de mai jos cuprind comentarii mai amănunțite, dar în general măsurile menționate sunt foarte binevenite și în măsură să contribuie la facilitarea și la reușita tranziției către noua monedă.

## 2.1. Pregătirile pentru introducerea monedei euro în numerar

Numerarul în euro va intra în circulație prin intermediul a trei canale principale: băncile comerciale, bancomatele și comercianții.

Estonia va împrumuta 44,89 milioane de **bancnote euro** în cadrul Eurosistemului, care vor fi furnizate de Banca Centrală a Finlandei; de asemenea, Estonia a comandat 194 de milioane de **monede euro** pentru a înlocui numerarul în coroane estone aflate în circulație și pentru a crea rezervele logistice necesare. Monedele euro au o față națională și sunt turnate de Monetăria Finlandei. Producția monedelor a început deja, iar până la jumătatea lunii septembrie fuseseră fabricate 40% dintre monede. Restul de monede vor fi turnate și livrate treptat, până la sfârșitul lunii martie 2011.

Înainte de trecerea efectivă la moneda euro, băncile și clienții acestora vor beneficia de alimentare anticipată și de alimentare anticipată secundară cu bancnote și monede euro în valoare totală de 235 milioane euro, echivalentul a aproximativ 40% din volumul de coroane estone aflate în circulație. **Alimentarea anticipată** cu monede euro a început la jumătatea lunii septembrie, iar alimentarea anticipată cu bancnote urmează să înceapă la 15 noiembrie. Până la mijlocul lunii septembrie, Banca Centrală Estonă (Eesti Pank) semnase acorduri de alimentare anticipată cu 10 bănci. A fost pus la punct și cadrul pentru **alimentarea anticipată secundară** cu monede euro a clienților băncilor comerciale, însă la începutul lunii octombrie băncile nu semnalaseră încă astfel de operațiuni. Alimentarea anticipată secundară cu bancnote euro va începe la 1 decembrie. Estonia va fi, de altfel, primul stat membru care va utiliza instrucțiunile simplificate ale BCE privind alimentarea anticipată secundară<sup>3</sup>, elaborate în lumina experiențelor anterioare de adoptare a monedei euro. Comercianții care au semnat contracte simplificate de alimentare anticipată secundară vor primi 10 000 EUR cel puțin 5 zile calendaristice înainte de ziua trecerii la euro<sup>4</sup>.

Se va asigura un grad ridicat de securitate, toate **transporturile profesionale de numerar** în euro fiind escortate de poliție, inclusiv transporturile de monede și numerarul destinat ATM-

<sup>3</sup> Orientarea Băncii Centrale Europene din 19 iunie 2008 de modificare a Orientării BCE/2006/9 privind anumite pregătiri în vederea substituirii monedei fiduciare cu moneda euro și privind alimentarea anticipată și alimentarea anticipată secundară cu bancnote și monede metalice euro în afara zonei euro (BCE/2008/4), JO L 176, 4.7.2008, p. 16.

<sup>4</sup> Experiența anterioară a arătat că este necesară o procedură simplificată, în special pentru a-i convinge pe micii comercianți să participe la alimentarea anticipată secundară. Un contract standard de alimentare anticipată secundară impune sancțiuni severe în cazul punerii în circulație, înainte de ziua trecerii efective la moneda unică, a numerarului în euro obținut prin alimentare anticipată secundară, necesită întărirea securității la sediile societăților comerciale etc. fiind, prin urmare, mai potrivit pentru marile societăți comerciale care au nevoie de volume semnificative de numerar în euro.

urilor. Principala societate de transport de fonduri a prevăzut închirierea de vehicule suplimentare din statele membre vecine dacă acest lucru se dovedește necesar pentru a răspunde cererii accentuate de transporturi de numerar în preajma trecerii la moneda euro și a investit în noi echipamente pentru sortarea și verificarea calității fizice a numerarului în euro.

Autoritățile polițienești din Estonia au intensificat măsurile preventive de combatere a falsificării euro, pe baza programului „Pericles” al Comisiei.

Estonia a comandat 600 000 de **minipachete** de monede euro, adică mai mult sau mai puțin unul pentru fiecare gospodărie; acestea se vor pune în vânzare la sediile băncilor și la oficiile poștale începând cu 1 decembrie. Prețul unui minipachet care conține 42 de monede este de 200 de coroane (valoarea sa nominală este de 200,12 coroane sau 12,79 EUR). Pentru a evita distribuția inegală, se va stabili o limită de cumpărare de 5 minipachete. Începând cu 1 ianuarie 2011 se vor pune în vânzare cantități suplimentare de numerar (pe lângă cele 600 000 de minipachete), astfel încât să se poată satisface și cererile numismaților. Minipachetele sunt de mare ajutor pentru a-i obișnui pe cetățeni cu noile monede înainte de ziua trecerii la euro și pentru a le facilita comercianților sarcina de a da restul exclusiv în euro. Vânzările de minipachete ar trebui așadar atent monitorizate de Eesti Pank pentru a se asigura cantități suficiente în toate regiunile țării. În plus, se recomandă ca practică producerea unor cantități suplimentare de minipachete pentru a satisface și cererile numismaților, prevenind într-o anumită măsură asaltarea de către aceștia a punctelor de distribuție destinate utilizatorilor obișnuiți.

Principala societate de transport de fonduri a început să producă **pachete de prezentare pentru comercianți**; acestea conțin monede euro care se distribuie clienților direct sau prin bănci. Vor exista două tipuri de pachete: unul în valoare de 111 EUR (8 fișicuri de monede) și unul de 198 EUR (15 fișicuri de monede). În septembrie, s-au primit 40 000 de comenzi pentru astfel de pachete de prezentare, iar societatea intenționează să producă un număr cel puțin de două ori mai mare. Comparativ cu experiențele anterioare de trecere la moneda euro, acesta este un volum semnificativ, fapt ce poate fi considerat pozitiv având în vedere importanța aprovizionării corespunzătoare a comercianților cu monede euro în perioada de tranziție, dar și faptul că livrările de numerar în magazine ar putea să se realizeze cu o frecvență mai mică în faza inițială.

Începând cu 1 decembrie 2010 și până în iunie 2011 cel puțin, **băncile comerciale** vor asigura schimbul coroanelor în euro, la rata de conversie, fără comision și fără plafon pentru suma schimbată<sup>5</sup>, la toate sucursalele care oferă servicii de numerar. Acest serviciu va fi disponibil în continuare, până la sfârșitul lunii decembrie 2011, în cadrul unei rețele restrânse de sucursale. Pentru a facilita trecerea la euro, băncile comerciale vor avea program prelungit de lucru cu publicul în această perioadă, începând deja cu luna decembrie; de asemenea, se prevede suplimentarea personalului. Majoritatea sucursalelor bancare vor fi deschise pe 1 ianuarie începând cu ora 12.00. Cel puțin o bancă mare și-a afirmat intenția ca sucursalele sale să acorde prioritate comercianților în cazul în care se formează cozi (prin intermediul unor bonuri de ordine separate). Toate băncile ar trebui încurajate să recurgă la această practică pentru a ajuta comercianții în efortul de a da rest clienților numai în euro.

---

<sup>5</sup> Din motive practice, va fi totuși necesară informarea în prealabil în cazul în care clienții doresc să schimbe volume mari de numerar. Între 1 și 31 decembrie 2010 vor putea să schimbe bani numai persoanele fizice.

De asemenea, în prima fază a trecerii la noua monedă, sucursalele vor evita în general să distribuie bancnote de valoare mare (de 500 și de 200 de euro) pentru a reduce riscul epuizării restului în euro de către comercianți.

Până la mijlocul lunii septembrie, se finalizase planificarea acțiunilor de formare a personalului din bănci, care erau pe punctul de a începe. Pregătirea terminalelor pentru carduri bancare în vederea trecerii la euro este foarte avansată și nu se așteaptă probleme deosebite la acest nivel. Trecerea acestor terminale la euro va avea loc pe 1 ianuarie 2011 la ora 0:00. Pentru a se evita eventualele confuzii, moneda va fi indicată pe ecranele terminalelor. Pregătirea sistemelor IT este foarte avansată, iar testele finale sunt programate pentru octombrie/noiembrie.

Pentru a îmbunătăți accesul la schimbul de numerar, în special în zonele rurale, poșta estonă (Eesti Post) va fi la rândul său implicată în această operațiune. În perioada 1-15 ianuarie 2011, Eesti Post va utiliza platforma Postipank (un serviciu oferit în comun de Eesti Post și de banca comercială SEB) pentru schimbarea coroanelor în euro, fără comision, în 180 de oficii poștale din întreaga țară. În această perioadă, oficiile poștale vor fi deschise șapte zile pe săptămână, inclusiv de sărbătorile legale (pe 1 și 2 ianuarie), precum și duminică, 9 ianuarie. Serviciul de schimb de numerar este deschis pentru toată lumea, inclusiv pentru cei care nu dețin conturi la SEB. Dacă este necesar, Eesti Post poate să impună pentru schimbul de bani o limită zilnică de 1000 de euro pe client. În fine, Eesti Post pregătește un plan detaliat de comunicare cu privire la serviciul de schimb de bani pe care îl va oferi în cursul perioadei de dublă circulație.

ATM-urile vor fi alimentate cu numerar pe 30 și 31 decembrie în principal, ceea ce înseamnă că multe dintre ele vor fi închise în aceste zile (astfel încât vor distribui bani numai începând cu 1 ianuarie). ATM-urile cele mai utilizate vor fi alimentate ultimele cu numerar în euro. Începând de la 1 ianuarie, ora 0:00 sau 0:15, în funcție de bancă, aproximativ 90% dintre ATM-uri vor distribui numai bancnote euro, iar 10% dintre bancomate vor funcționa cu ambele monede și vor fi deschise în permanență. ATM-urile vor fi alimentate în cea mai mare parte cu bancnote de 5, 10 și 20 de euro, iar bancnota de 50 de euro se va utiliza numai pentru ATM-urile intens utilizate. Practica utilizării bancnotelor mici în bancomate îi va ajuta pe comercianți să respecte recomandarea de a da restul exclusiv în euro.

**Sectorul financiar și bancar a avansat bine cu pregătirile pentru introducerea monedei euro. Este de apreciat faptul că Eesti Post poate participa la alimentarea publicului cu numerar în euro și la retragerea coroanelor estone; astfel, vor exista în toate subdiviziunile teritoriale sucursale bancare sau poștale care să ofere servicii de schimb de bani.**

**Un alt aspect pozitiv este acela că ATM-urile vor fi alimentate în general cu bancnote mici, evitându-se bancnotele de 50 EUR (cu excepția ATM-urilor intens utilizate); astfel, comercianții vor fi mai puțin expuși la riscul de a nu mai putea să dea rest în euro**

**În fine, ar trebui încurajată practica sucursalelor de a acorda prioritate comercianților, pentru a le facilita acestora efortul de a da rest exclusiv în euro.**

**Băncile și poșta ar trebui să se pregătească pentru un volum de lucru considerabil mai mare și pentru un număr mult mai mare de clienți în primele zile din ianuarie.**

## **2.2. Pregătiri la nivelul administrației publice, pregătiri pentru schimbarea monedei în zonele rurale și în cadrul grupurilor vulnerabile**

Conversia sistemelor IT din sectorul public se desfășoară conform planului. Sistemele IT din majoritatea instituțiilor publice au fost adaptate pentru euro, iar cele trei instituții cu cele mai complexe sisteme informatice (și anume Comitetul fiscal și vamal, Comitetul de asigurări sociale și Centrul informatic al Ministerului de Interne) au anunțat că vor definitiva compatibilizarea sistemelor până cel târziu la 1 noiembrie 2010.

Ministerul de Finanțe a pregătit o listă cu numele persoanelor de contact din structurile administrative teritoriale cu care comunică în mod regulat prin e-mail. Au avut loc reuniuni cu reprezentanți ai autorităților locale și, prin intermediul rețelei speciale de contacte cu administrația locală, s-au distribuit scrisori care conțineau informații referitoare la cadrul legal și la adaptarea sistemelor informatice și s-a stabilit inclusiv o listă a problemelor de rezolvat înainte de ziua trecerii la euro.

În domeniul transportului public ar putea să apară probleme atunci când se dă restul la bancnotele euro medii și mari. Cu toate că biletele de transport sunt în mare parte plătite prin mijloace electronice (de exemplu, cu ajutorul telefonului mobil), în unele cazuri se plătește încă cu bani lichizi. Autoritățile și-au propus să apeleze la mesaje publicitare clare, plasate în autobuze sau în stații, prin care să invite călătorii să cumpere bilete cu bani potriviți. Se prevede, de asemenea, distribuirea de calculatoare pentru euro societăților de autobuze, astfel încât să se faciliteze munca șoferilor de la care călătorii cumpără bilete cu numerar (în special pe rutele rurale sau inter-city).

O altă provocare în acest sens este reprezentată de conversia parcometrelor publice, care în prezent funcționează cu vechea monedă. Toate parcometrele ar trebui să fie adaptate și să poată funcționa cu euro din ziua a patra sau a cincea de după trecerea la moneda unică, când marea majoritatea a plăților se vor face deja în noua monedă. Ulterior, acolo unde parcometrele nu au fost încă adaptate, parcare ar putea fi gratuită, pentru a nu se încuraja utilizarea vechii monede în perioada de dublă circulație.

Distribuitorii automate nu sunt foarte utilizați în Estonia, prin urmare conversia lor nu va pune probleme speciale, mai ales având în vedere faptul că ele acceptă diverse modalități de plată (carduri bancare, plata cu telefonul mobil etc.).

Participarea Eesti Post la operațiunile de schimb de bani (a se vedea și secțiunea 2.1 de mai sus) este de foarte bun augur. Astfel se va facilita considerabil schimbul de bani pentru persoanele care locuiesc în zonele rurale, unde există puține sucursale bancare. Au început programele de formare profesională pentru angajații poștei (printre temele abordate numărându-se gestionarea a două monede în același timp, elementele de siguranță ale bancnotelor euro, informarea cetățenilor etc.).

Plata pensiilor (29 000 de pensionari încă își mai primesc pensiile lunare în numerar) se face între data de 1 și data de 18 a fiecărei luni, perioada cea mai ocupată fiind în jurul datei de 5-6 a fiecărei luni. Aceasta înseamnă că înainte de data trecerii la euro nu se va realiza un volum foarte mare de plăți în monedă estonă.

Persoanele în vârstă cărora le vine greu să-și părăsească domiciliul reprezintă o provocare în contextul trecerii la euro, deoarece este posibil ca acestea să aibă nevoie de ajutor pentru schimbarea banilor vechi. La rândul lor, asistenții sociali ar trebui să beneficieze de formare profesională pentru a fi capabili să răspundă la întrebări elementare legate de trecerea la euro

(regulile de conversie, dubla circulație, dubla afișare, elementele de siguranță ale noilor bancnote etc.).

**Este necesar să se acorde o atenție specială informării persoanelor în vârstă cărora le vine greu să-și părăsească domiciliul. Este posibil ca acestea să aibă nevoie de ajutor și pentru schimbarea banilor vechi.**

**Se recomandă ca asistenții sociali să participe la activități de formare profesională pentru a fi capabili să răspundă la întrebări elementare legate de trecerea la euro.**

### **2.3. Pregătirea întreprinderilor**

În perioada dublei circulații comercianții vor avea mai multă nevoie de numerar, în primul rând pentru că clienții au tendința de a-i considera „mini-bănci” care le schimbă banii vechi în euro (mai ales dacă nu există sucursale bancare în zonă) și în al doilea rând pentru că serviciile de transport de fonduri vor funcționa cu o frecvență mai redusă dată fiind cererea mai mare de transport de bani în perioada trecerii la euro. Ca atare, se prevede adoptarea, cel puțin în cazul marilor comercianți, a unor măsuri de securitate sporite, cum ar fi utilizarea serviciilor de protecție, a camerelor video etc.

Marii comercianți și-au estimat nevoile în materie de numerar, iar la sfârșitul lunii septembrie 2010 erau pe punctul de a încheia acorduri cu băncile. În perioada de trecere la noua monedă magazinele vor fi deschise șapte zile din șapte; de asemenea, se vor face noi angajări și se vor deschide noi case. Au fost verificate sistemele IT individuale și s-a constatat că sunt capabile să funcționeze atât pentru plăți în euro, cât și pentru plăți în coroane, dar și pentru plăți mixte. De asemenea, este necesar să se verifice dacă sistemele individuale sunt compatibile între ele. În toate punctele de vânzare ale marilor lanțuri comerciale se vor instala detectoare de bancnote contrafăcute.

În toamna aceasta se prevăd o serie de acțiuni de formare profesională, printre care se numără programe practice dedicate casierilor care trebuie să lucreze cu cele două monede; acestea se vor desfășura în prezența unor evaluatori. Eesti Pank se va ocupa de formarea formatorilor.

Începând cu ziua trecerii la euro, comercianții ar trebui să dea restul numai în euro. Ca atare, este necesar să se aplice măsuri care să asigure reducerea presiunii la care sunt supuși casierii și limitarea timpului de așteptare la case. Printre acestea se pot număra: familiarizarea din timp a casierilor cu noua monedă, cutii separate pentru numerarul în coroane, care să poată fi astfel „scos din circulație” direct și ușor, puncte de informare în marile magazine unde să se poată răspunde întrebărilor venite din partea clienților, angajarea de personal pe durată limitată pentru ambalarea produselor în supermagazine etc. De asemenea, comercianții ar trebui să prevadă capacități de depozitare suficiente pentru numerarul în coroane retras din circulație și să-și planifice transporturile de numerar către bănci. În fine, ținând cont de faptul că monedele euro au o valoare mai mare comparativ cu vechile coroane, iar acest lucru reprezintă o noutate pentru publicul eston (moneda actuală cu cea mai mare valoare reprezintă echivalentul a 32 de eurocenti), este necesar să se acorde atenția cuvenită problemelor care pot să apară în acest sens (de exemplu, sertarele pentru numerar de la case să arate într-un anumit fel, personalul să fie obișnuit cu manipularea monedelor etc.).

#### **2.4. Prevenirea practicilor abuzive și a percepției greșite a cetățenilor asupra evoluției prețurilor**

Opinia publică din Estonia este preocupată în legătură cu posibilele efecte ale trecerii la euro asupra prețurilor (a se vedea rezultatele ultimului eurobarometru în secțiunea 3 de mai jos). Astfel, este deosebit de important ca autoritățile estone să ia măsurile necesare pentru a preveni practicile abuzive, dar și pentru a corecta percepțiile greșite. Este foarte importantă monitorizarea evoluției prețurilor produselor și serviciilor de larg consum, cum ar fi cele oferite de restaurante, cafenele, saloane de coafor etc., deoarece acestea contribuie în mod disproporționat la formarea percepțiilor cu privire la evoluția prețurilor.

**Dubla afișare obligatorie a prețurilor** în coroane estone și în euro a început la 1 iulie 2010 și va dura până la 30 iunie 2011. Implementarea este supravegheată de Oficiul de protecție a consumatorilor din Estonia, care va monitoriza dubla afișare în peste 2 200 de puncte de vânzare din întreaga țară. În septembrie, cei 25 de inspectori ai acestei instituții au verificat aproximativ 1 160 de puncte de vânzare. 265 de întreprinderi care nu implementaseră corect dubla afișare a prețurilor au fost inspectate din nou pentru a se verifica dacă problemele au fost rezolvate. În cursul verificărilor efectuate în septembrie<sup>6</sup>, Oficiul de protecție a consumatorilor a aplicat amenzi în 108 cazuri. Lista întreprinderilor care nu aplică în mod corect dubla afișare a prețurilor se publică zilnic pe site-ul Oficiului.

În iulie, aproximativ jumătate dintre întreprinderi nu aplicau corect dubla afișare a prețurilor, însă această cifră a scăzut ușor, la 40%, în luna august și, ulterior, la mai puțin de 30% în septembrie și la foarte puțin sub 20% până la jumătatea lunii octombrie. În cursul primelor două luni, principala greșeală era neafișarea prețului în euro. Ușoara îmbunătățire înregistrată în perioada august-septembrie s-a datorat faptului că un mare număr de societăți au afișat prețurile în ambele monede, iar cele care au utilizat o rată de conversie incorectă au fost mai puține; în schimb, persistă cazurile de rotunjire incorectă a prețurilor. De asemenea, Oficiul de protecție a consumatorilor desfășoară acțiuni comune cu ONG-urile (în special cu pensionarii) pentru a monitoriza dubla afișare. Aceasta este o bună practică, care poate fi utilizată și pentru promovarea și îmbunătățirea aplicării acordului de stabilire corectă a prețurilor (a se vedea mai jos). Cu toate că numărul companiilor care respectă regulile cu privire la dubla afișare a prețurilor a crescut, sunt necesare mai multe eforturi pentru o mai bună conformare.

La 28 august, mai mulți reprezentanți ai organizațiilor de afaceri și ai Oficiului de protecție a consumatorilor au lansat un **acord de stabilire corectă a prețurilor**, iar societățile comerciale au fost invitate să se alăture acestei inițiative. Ea este coordonată de Camera de comerț și industrie din Estonia și urmează direcțiile inițiativelor voluntare desfășurate cu succes în procesele anterioare de adoptare a monedei euro. Părțile care au subscris la acord (comercianți, instituții financiare, administrații locale, magazinele online etc.) se angajează să se abțină de la practici abuzive, cu alte cuvinte să nu mărească prețurile fără justificare în perioada trecerii la euro și să respecte regulile stabilite cu acest prilej. Entitățile care participă la acord au dreptul de a utiliza un autocolant cu o siglă specială.

<sup>6</sup> Amenziile s-au ridicat în medie la 50 de euro, valoarea maximă fiind de 1 900 de euro (30 000 de coroane). Inspectorii pot decide la fața locului cu privire la sancțiune (avertisment/amendă), nu însă și la valoarea amenziilor.

Până la mijlocul lunii octombrie, la acest acord aderaseră aproximativ 450 de entități, inclusiv 12 administrații locale, totalizând peste 2 300 de puncte de vânzare/activitate. Dacă nu se respectă termenii acordului, se pot aplica amenzi<sup>7</sup> și se poate retrage dreptul de a utiliza autocolantul. În septembrie s-a desfășurat o campanie de informare care a inclus publicitate în aer liber, spoturi radio, informare în presa scrisă și reclame pe internet și se preconizează lansarea unei noi campanii. Camera de comerț și industrie estimează că există aproximativ 3 500-4 000 de societăți active în sectorul comerțului cu amănuntul din Estonia, așadar s-ar impune creșterea numărului de entități care subscriu la acord, printre care ar trebui să se numere și autorități locale. Se poate avea în vedere utilizarea unor voluntari special instruiți pentru a promova adeziunea la acord.

**Este necesar să se garanteze că monitorizarea implementării corecte a acordurilor de stabilire corectă a prețurilor și a eventualelor practici abuzive are loc și în zilele de 1 și 2 ianuarie.**

**De asemenea, este necesar ca mai multe entități să adere la acordurile de stabilire corectă a prețurilor. Ar trebui să se acorde o atenție deosebită creșterii acoperirii la nivelul întreprinderilor mici și mijlocii. În acest sens, se poate apela la voluntari care au beneficiat de o formare adecvată (de exemplu, studenți sau pensionari). La acest exercițiu pot participa și voluntarii care se ocupă deja de monitorizarea implementării corecte a dublei afișări; aceștia ar putea promova în paralel și acordurile de stabilire corectă a prețurilor. La aceste acorduri ar putea subscrie toate cele 226 de unități administrativ-teritoriale.**

**Este necesar ca măsurile de corecție împotriva celor care nu-și respectă angajamentele asumate în cadrul acordului de stabilire corectă a prețurilor să se aplice cât mai rapid cu putință. De asemenea, se impune retragerea dreptului acestora de a pretinde că respectă acordul de stabilire corectă a prețului (și anume utilizarea siglei).**

**În plus, se impune să se acorde atenție specială detectării practicilor abuzive și creșterilor nejustificate ale prețurilor produselor și serviciilor de larg consum, cum ar fi cele ale serviciilor oferite de restaurante, cafenele sau saloane de coafor, deoarece acestea contribuie în mod disproporționat la formarea percepției publicului cu privire la creșterea prețurilor în contextul trecerii la noua monedă.**

**Este, de asemenea, necesar să se facă în continuare eforturi în direcția înăsprii regulilor referitoare la dubla afișare a prețurilor.**

## **2.5. Comunicarea cu privire la euro**

Obiectivele cantitative ale strategiei de comunicare pe marginea introducerii euro în Estonia sunt, în primul rând, să se asigure că 90% dintre cetățeni sunt bine informați în legătură cu aspectele practice ale schimbării monetare și, în al doilea rând, să se garanteze sprijinul a 65% dintre cetățeni față de euro înainte de momentul trecerii la noua monedă.

În urma deciziei Consiliului din 13 iulie, autoritățile din Estonia au organizat rapid implementarea planurilor de comunicare. Acestea se bazează pe o combinație de instrumente:

---

<sup>7</sup> Valoarea maximă a amenzii este de 50 000 de coroane, adică aproximativ 3 200 de euro.

contacte directe cu cetățenii (corespondență directă, seminarii, expoziții etc.), dar și comunicare prin intermediul mass media (spoturi radio și TV).

Cele trei etape ale campaniei în mass media care se desfășoară în perioada august-decembrie 2010 vizează explicarea principalelor aspecte practice ale schimbării monetare. Comisia sprijină printr-un acord de grant până la 50% din costurile eligibile ale acțiunilor de comunicare convenite. Banca Centrală Europeană oferă, de asemenea, sprijin pentru campania națională de informare prin livrarea de publicații, organizarea de expoziții și de evenimente de relații publice, dar și prin contribuția semnificativă la organizarea campaniei de presă.

Având în vedere faptul că cea mai mare parte a campaniilor nu au atins deocamdată categoriile de public vizate, încă nu este posibilă o evaluare a rezultatelor. Cu toate acestea, sondajele de opinie și reacțiile reflectate în presă indică prezența clară a temerilor legate de practicile abuzive și de pierderea puterii de cumpărare. Grupurile vulnerabile par să aibă nevoie de mai multe informații de natură să înlăture aceste temeri.

**Deoarece au rămas numai câteva luni până la trecerea la euro, Comisia încurajează autoritățile din Estonia să implementeze cu hotărâre și, dacă este nevoie, să completeze planurile de comunicare pentru introducerea monedei unice, astfel încât informațiile necesare să ajungă la timp la toți cetățenii estoni. Grupurilor vulnerabile ar trebui să li se acorde o atenție deosebită. Comisia mai recomandă autorităților din Estonia să elaboreze un plan de comunicare pentru situații de criză.**

### 3. STAREA OPINIEI PUBLICE ÎN STATELE MEMBRE CARE ADERAT RECENT LA UE

Din 2004 încoace, Comisia Europeană a comandat sondaje de tip eurobarometru în țările care au aderat la UE în 2004 și 2007 și care nu au adoptat încă moneda euro; prin aceste sondaje se urmărește evaluarea gradului de informare și a atitudinii cetățenilor față de introducerea euro. Sondajul efectuat în toamna anului 2010 în opt dintre noile state membre<sup>8</sup> (Flash EB nr. 307) este cel de-al unsprezecelea studiu de acest tip. Munca de teren s-a desfășurat în septembrie 2010.

Pentru a atinge scopurile prezentului raport, s-a făcut o comparație între rezultatele celui mai recent eurobarometru și cele ale sondajului anterior realizat în noile state membre (Flash EB nr. 296, mai 2010). Având în vedere climatul economic actual încă dificil, inclusiv criza datoriei suverane din statele membre ale zonei euro, ultimele rezultate indică o scădere generală, față de luna mai 2010, a sprijinului pentru moneda unică din partea cetățenilor din cele 8 state membre care nu au adoptat încă euro. Cu toate acestea, nivelul sprijinului actual nu este mai scăzut decât cel înregistrat în primele etape ale eurobarometrului, efectuate în 2004 și 2005.

---

<sup>8</sup> Sondajele de tip eurobarometru oferă întotdeauna date referitoare la noile state membre care nu fac parte încă din zona euro. Cel mai recent sondaj a inclus Polonia, Republica Cehă, Ungaria, Bulgaria, România, Letonia, Estonia și Lituania. Nu mai sunt vizate Cipru, Malta, Slovenia și Slovacia, care au adoptat deja moneda euro. În total, au fost intervievați aproximativ 8000 de cetățeni selectați în mod aleatoriu.

### 3.1. Sprijinul pentru moneda euro

În perioada mai-septembrie 2010, s-a înregistrat o ușoară scădere a sprijinului cetățenilor din cele 8 noi state membre care nu au adoptat încă euro. Cu toate acestea, în general, majoritatea celor chestionați considerau că introducerea monedei euro va avea efecte pozitive pentru țara lor (46%, 3pp). 43% (-4 pp) dintre respondenți se așteptau la efecte pozitive pentru ei înșiși, iar 44% (+5 pp) anticipau efecte negative. Aproape jumătate (47%) dintre cei intervievați considerau că euro are efecte pozitive în statele membre ale zonei euro.

44% (-4 pp) dintre respondenți au spus că *sunt mulțumiți că euro va înlocui moneda națională*, în timp ce 45% (+3 pp) au declarat că *nu ar fi mulțumiți* de această schimbare. Românii (51%, -4 pp), bulgarii (48%, -3 pp) și maghiarii (47%, -7 pp) au înclinat mai curând spre a fi *mulțumiți de trecerea la euro*, în timp ce cehii (60%, +7 pp), estonii (58%, +4 pp) și letonii (56%, + 6 pp) au răspuns în mare parte că, personal, ar fi *nemulțumiți dacă euro ar înlocui moneda națională*. Cea mai importantă creștere a proporției cetățenilor care au declarat că ar fi *nemulțumiți de trecerea la euro* s-a înregistrat în Lituania (+ 6 pp, 34%).

### 3.2. Ritmul introducerii euro

Aproximativ o treime din cetățenii celor 8 state membre care nu au aderat încă la zona euro ar dori ca moneda unică să fie adoptată pe termen mediu („după un anumit timp”, 35%, -4 pp); un procent similar (38%, +6 pp) a optat însă pentru un moment *cât mai îndepărtat*. În jur de o cincime dintre cei intervievați (21%, +6 pp) doreau ca schimbarea să se producă *cât mai curând posibil*. Polonia (47%, +8 pp), Republica Cehă (47%, -1 pp) și Letonia (46%, nicio schimbare) au înregistrat cea mai ridicată proporție a respondenților care susțineau adoptarea euro *cât mai târziu posibil*. În Estonia, un sfert dintre cei chestionați (24%, +1 pp) doreau aderarea la zona euro *cât mai curând posibil*, 38% (nicio schimbare) după un anumit timp și 31% (-5 pp) *cât mai târziu posibil*.

### 3.3. Gradul de informare

Majoritatea cetățenilor din cele 8 state membre care nu au adoptat încă euro *nu se consideră încă bine informați* în legătură cu moneda unică (57%, -2 pp), însă o proporție tot mai mare (42%, +1 pp) *se simt bine informați*. Cu patru luni înainte de introducerea euro în Estonia, s-a înregistrat un adevărat salt la nivelul numărului de persoane care se simt bine informate în legătură cu euro comparativ cu luna mai 2010 (65%, +15 pp).

### 3.4. Așteptări referitoare la euro

Ca și în etapele anterioare, o majoritate covârșitoare a cetățenilor din cele 8 noi state membre care nu fac încă parte din zona euro au fost de acord cu mai multe afirmații pozitive legate de efectele practice ale introducerii euro: de exemplu, 90% (nicio schimbare) au fost de acord că a avea moneda euro *este mai convenabil pentru cei care călătoresc în alte țări unde se utilizează moneda unică*, iar 85% (-1 pp) au fost de acord că prin introducerea euro *va fi mai*

*ușor pentru cetățeni să meargă la cumpărături în alte țări care au adoptat moneda europeană etc.*

Aproape două treimi dintre respondenți și-au exprimat însă temerea că prețurile vor crește după introducerea euro (69%, +3 pp), iar aproximativ o cincime (19%, -4 pp) dintre cetățeni și-au afirmat încrederea în efectul euro de stabilizare a prețurilor pe termen lung. În majoritatea celor 8 state membre s-a înregistrat o creștere a proporției cetățenilor care se tem că introducerea euro va genera creșterea prețurilor. Cetățenii din Polonia (81%, +5 pp) și din Estonia (80%, + 3pp) continuă să fie deosebit de sceptici în privința efectului euro asupra prețurilor, peste trei sferturi așteptându-se la creșterea acestora.